

Eduskunta
Sosiaali- ja terveysvaliokunta
stv@eduskunta.fi

Asiantuntijalausunto sosiaali- ja terveysvaliokunnan kuulemistilaisuuteen 23.9.2022

HE 112/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain, sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisestä Uudellamaalla annetun lain 2 §:n ja rajat ylittävästä terveydenhuollosta annetun lain 20 §:n muuttamisesta

Kela vastaa rajat ylittävästä terveydenhuollosta annetun lain (ns. rajalaki) mukaisen valtion korvauksen toimeenpanosta. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annettuun lakiin (ns. sote- järjestämislaki) esitettävä uusi 56 a § ei sinällään tuo Kelan näkökulmasta muutoksia valtion korvauksen käsittelyprosessiin. Siitä voi kuitenkin aiheutua valtionkorvauksen täytäntöönpanolle jonkin verran haasteita liittyen eri henkilöryhmien tunnistamiseen julkisessa terveydenhuollossa. Esityksen mukaan tietyt henkilöryhmät, jotka on määritelty sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain (sote-järjestämislaki) 56 a §:ssä, saavat jatkossa laajempaa hoitoa kuin aikaisemmin eli oikeus laajenisi kiireellisestä hoidosta välttämättömäksi arvioituun hoitoon. Pääasiassa tämä oikeuden laajeneminen koskisi pitempiaikaisesti Suomessa oleskelevia henkilöitä, joilla ei ole täällä kotikuntaa. Muutos ei koskisi henkilöitä, jotka oleskelevat Suomessa vain lyhytaikaisesti. Kela näkee haasteellisena, miten julkinen terveydenhuolto tunnistaa, että henkilön kohdalla 56 a §:n mukaiset edellytykset täyttyvät ja oikeus laajempiin terveydenhuollon palveluihin kohdentuu oikealle henkilöryhmälle. Tähän henkilöryhmään kuulumisen todentaminen on vaikeaa, koska mitään todistusta tai muuta vastaavaa ei asiakkaalta vaadita.

Esityksen mukaan sote-järjestämislain 56 a §:n henkilöryhmään kuuluvat henkilöt vastaavat ensisijaisesti hoidon kustannuksista itse. Esitykseen on kirjattu, että maksukyvyttömyys ei saisi olla este palvelujen saamiselle ja sen vuoksi ehdotetaan, että rajalain mukaisen korvauksen piirissä olevat kustannukset voitaisiin jättää perimättä henkilöltä itseltään, jos on selvää, ettei hänellä olisi taloudellisia edellytyksiä suoriutua maksusta. Kela näkee haasteellisena myös, miten julkinen terveydenhuolto tekee arvion henkilön maksukyvyistä ja pyytääkö julkinen terveydenhuolto esimerkiksi henkilöltä itseltään selvityksen hänen taloudellisesta tilanteestaan. Kela pitää tärkeänä, että kaikilla julkisen terveydenhuollon yksiköillä olisi yhtenäinen ja luotettava toimintatapa määrittäessään henkilön maksukykyä.

Edellä mainituilla seikoilla on viime kädessä vaikutusta valtion korvauksen toimeenpanoon Kelassa. Kela luottaa lähtökohtaisesti julkisen terveydenhuollon yksikön valtion korvausta hakiessaan antamaan tietoon. Toimeenpanon kannalta olisikin tärkeää, että kaikilla julkisen terveydenhuollon yksiköillä olisi selkeät ja yhtenäiset toimintatavat.